

voor hun plezier. Er zijn er bij, die arm zijn, en mijlen ver hebben gelopen, omdat ze geen lastdieren hadden om hen hier heen te brengen . . . Maar Jogli," vervolgde de oude man peinzend, „dit is nog niet alles . . . De Messias die komen zal, zal ons niet alleen opheffen uit aardse zorgen en moeiten. Luister, wat de profeet er nog meer van zegt: „de aarde zal vol zijn van de kennis des Heren, zoals de wateren de bodem der zee bedekken . . .” Stel je voor Jogli, hoe heerlijk dat zal zijn — dat zal de Messias brengen — vrede, blijdschap, vrijheid . . . en zal alles dan niet licht worden, als de aarde vol zal zijn van God?”

De oude man had zich opgericht, zodat de stralen van de zon, die door het venster vielen, zijn hele gestalte in hun licht omvatten. Het leek Jogli, die nog steeds bij de deur stond, alsof het de profeet Jesaja zelf was, die nu sprak . . . zo ernstig had rabbi Zadoks stem geklonken.

„Dus een andere duisternis, dan b.v. de nacht?” vroeg Jogli met een ernstige denkrimpel in z'n voorhoofd.

„Wel . . . mijn jongen — leugen, bedrog, strijd, geweld, alle boze dingen, die mensen elkaar kunnen aandoen, zodat het goede wordt verstikt — dat bedoelt de profeet met duisternis — En als wij God vergeten, en niet leven zoals Hij wil dat we zullen leven, dan wandelen wij *ook* in de donkerheid, al schijnt de zon *nog* zo stralend, en al lijkt de stad *nog* zo fleurig en boeiend met al die vreemde mensen. Dat zit allemaal maar aan de buitenkant. Ieder draagt z'n zorgen en verdriet in z'n hart mee.”

„En als de Messias komt — zal Hij dat alles dan wegnemen, en iedereen blij maken — ook de Griekse, blonde slaaf, die zo ver van huis is, en die mij niet kon verstaan? Hij keek zo droevig . . . rabbi Zadok.”

De oude man keek de jongen verrast aan.

„Maar — het gaat over *ons* volk — Jogli. Jesaja spreekt niet van Grieken.”

„Maar hij spreekt toch van de *hele aarde*, die vol zal worden van de kennis van God — als de Messias is gekomen? Nou en . . .”

„Stil . . .” sprak de oude man, en strekte zijn geaderde hand naar de jongen uit, „kom eens hier, Jogli.” En toen Jogli verlegen naderde, legde hij zijn hand op het donkere hoofd van zijn kleine leerling.

„Onthoud dit — wij weten niet precies wat Gods bedoeling is met de wereld — wij groten niet, en jij kunt helemaal nog niet alles begrijpen wat de Bijbel vertelt, omdat je nog zo jong bent. Maar, het zal goed worden — als het grote Licht is gekomen, om in onze duisternis te schijnen. Wie de Messias verwacht — leeft naar het grote licht toe, en zijn hart is vol blijde hoop en verwachting.”

„Wanneer zal Hij komen, rabbi Zadok? Heeft de profeet dat ook voorspeld?”

„Oh . . . ik ben oud, ik zal het niet meer beleven, maar jij, mijn jongen, wie weet. Al is de belofte eeuwen oud, God zal Zijn woord houden, we zijn aan het wachten gewend geraakt.”

De oude man zweeg, en staarde zwijgend in een verte, die ver buiten het dorre voorpleintje van de synagoge lag.

Er heerste nu een stilte, die Jogli als een beklemming aanvoelde — hij wilde weg — naar zijn vriendjes.

„Dan ga ik maar,” zei hij aarzelend opziende naar de peinzende oude leraar.

„Ja, ja,” knikte deze afwezig. De oude ogen starden nog steeds naar iets dat er niet was. Dan, zich ontworstelend aan de vreemde spanning, riep de jongen: „Nou, dag rabbi Zadok,” en rende naar buiten, de zon en de drukte van de stad tegemoet.

Hij vond zijn vriendje bij de stadspoort. Er was zo veel te zien, dat hij even het gesprek met rabbi Zadok vergat, en zeker hadden de jongens er niet aan gedacht om naar huis te gaan, als de honger hen niet had gedreven.

„Ga maar met mij mee,” nodigde Benjamin gul.

„Bij ons valt er wel wat te eten, mijn vader heeft zo veel opgeslagen voor de gasten.”

Maar bij de herberg gekomen, bemerkten zij, dat ze er niet eens meer in konden. Alles was propvol. Zelfs het binnenplein zat vol mensen en dieren: geiten, ezels en enkele kamelen lagen en stonden door elkaar. Het was er een geschreeuw van belang, en Benjamins ouders hadden geen tijd voor de jongens.

„Kom maar, dan gaan we naar *mijn* huis,” stelde Jogli voor.

Juist toen ze zich omdraaiden, zagen zij een man en een vrouw, die niets bij zich hadden dan een bundeltje kleren en een lege waterkruik. Ze wendden zich teleurgesteld af bij de door ruzieënde mensen versperde poort. De man steunde de vrouw, en je kon zien, dat ze moe waren, en een verre tocht achter de rug hadden.

„Geen plaats,” zuchtte de man.

„We moeten toch zien onder dak te komen vannacht,” antwoordde de vrouw.

„We kunnen toch niet buiten blijven.

Zou hier niet ergens een bron zijn? Ik verga van de dorst.”

Jogli stond stil, en trok Benjamin aan z'n mouw. Opeens bedacht hij wat rabbi Zadok hem die morgen had verteld over arme mensen, die met moeite mijlen ver moesten komen, zonder lastdier, omdat ze te arm waren er een te betalen.

„Hoor je dat?” vroeg hij zacht. „Zou er nog niet een plaatsje zijn in jullie herberg? Die vrouw ziet er zo vreselijk moe uit.”

„Dat heb je toch zelf gezien?” antwoordde Benjamin, nors de vermoeide reizigers bejijkend.

„Bovendien zijn ze te arm om iets te betalen, dat zie je zo, en zulke mensen heeft mijn vader liever niet.”

Toen spuwde hij verachtelijk op de grond, zoals hij een volwassen man wel eens had zien doen.

„Bah,” was alles wat Jogli verontwaardigd antwoordde. „Wat ben jij voor een vent.” Meteen liep hij de mensen achterna en liet zijn vriendje in de steek. Hij zag hun moede voeten, de lege waterkruik, en kreeg plotseling zo hevig medelijden met hen, dat hij moed vatte en hem aansprak.

In plaats van Benjamin bracht Jogli even later twee vreemde, moede reizigers thuis bij z'n moeder, die net voor haar grote gezin bezig was een maaltijd klaar te maken.

Nee, Jogli's ouders hadden ook geen plaats voor deze mensen, die vertelden dat ze helemaal uit Nazareth hierheen waren gelopen. Maar achter hun huis was de stal van

buurman Jefta. Niemand kon er bezwaar tegen hebben, dat ze daar de nacht zouden doorbrengen. Jogli en zijn broertje Amazia togen onmiddellijk aan het werk, om in het stro een slaappleaats te maken, en ondertussen vulde zusje Jeruska de lege kruik met fris water bij de bron.

Moeder Mirjam schoof hun iets te eten toe, en sprak vriendelijk en opbeurend met de vrouw.

„Maria heet ze,” vertelde Jeruska later aan Jogli.

„Vindt je niet, dat ze een heel lief gezicht heeft?”

Het was nog nacht, toen Jogli plotseling wakker werd door gestommel en geroep.

Blijde stemmen waren het, die buiten opklonken, en toen hij zich oprichtte van zijn slaapmat, zag hij, dat vader in de open deur van hun woning stond. Een koude nachtwind blies naar binnen.

„Daar, in de stal,” hoorde hij roepen.

Wat was er toch aan de hand? Slaapdrongen liep hij naar de deur, en viel haast over de geit. De kippen vlogen luid kakelend rond.

Maar buiten was het, of de hemel boven de stal van Jefta straalde in een vreemd en onwerkelijk licht.

Er waren herders uit de velden van Efrata, die hun schapen hadden achtergelaten, en opgewonden van blijdschap naar Bethlehem gekomen waren. Ze vertelden van een groot en stralend licht dat uit de Hemel in de duisternis had geschinen, van Engelen die hadden gezongen, en van een blijde boodschap, dat Christus de Heer deze nacht, in de stal van Jefta, moest zijn geboren.

„O, het was wonderlijk, als een droom, maar blij en stralend als de heerlijkste werkelijkheid, die ik ooit in mijn leven heb ervaren, dat grote licht, die Engelen, ik zal het nooit vergeten!” hoorde hij een oude herder vertellen.

Later wist Jogli niet precies meer hoe alles was gegaan. Hij had het handje van zijn zusje Jeruska in de zijne gevoeld, en samen had moeder hen geleid naar een kribbe in de stal. Daarin lag een klein kindje te slapen.

De vrouw uit Nazareth, die hij de vorige dag bij z'n ouders had gebracht, was de moeder. Ze lachte naar hem, met haar grote, eerlijke ogen.

„Dit is het,” hoorde hij een jonge herder zeggen.

„Zo heeft de Engel het ons verteld, toen hij in een groot en stralend licht voor ons stond – in doeken gewonden, en liggend in een kribbe – grote blijdschap betekent dit voor heel het volk.”

Jogli zag de man aan.

„Vertel mij,” vroeg hij haastig, „vertel mij er nog meer van, alles wil ik weten, is dit kindje het grote Licht?”

„Het grote Licht?” vroeg de man, verbaasd de kleine jongen aankijkend. „Ja, natuurlijk, Hij is het grote Licht in onze duisternis, de Messias, de Heer.” De man was al weer weg. In zijn blijde drang de Engelenboodschap aan iedereen in de stad te gaan vertellen, liep hij de stal uit.

Er kwamen steeds meer verbaasde mensen, die zich bij de ingang van de stal ophiel- den. Ze durfden niet naar binnen te gaan. Zou alles waar zijn, wat de herders hadden verteld? Kijk, daar ontdekte Jogli de oude rabbi Zadok. Hij luisterde verwonderd en ongelovig naar een oude herder, die hem opgetogen het verhaal opnieuw deed, van de

Engelen en hun prachtig gezang, van het grote Licht dat de sterrenhemel had doorstraald.

„Rabbi Zadok!” riep Jogli verheugd.

Hij liep op de oude meester toe. De stal werd schaars verlicht door een kleine olielamp. Maria zat stil bij de kribbe. Maar buiten merkte Jogli weer de vreemde gloed die alles omstraalde. Je kon alle mensen duidelijk zien, vader en moeder, die juist weer naar binnen gingen.

Ja, Jogli geloofde het zeker. Het grote Licht, waar rabbi Zadok vanmorgen over had gesproken, *was* gekomen.

Nu moesten alle mensen toch blij zijn? Nu hoefde niemand meer te wachten. Het grote Licht scheen in de donkerheid, de herders hadden het gezien. Het scheen nog, overal, als je maar goed keek, de nacht was geen nacht meer. Het kindje in de stal was door God gezonden. Later zou het de Messias zijn, die alle boze dingen zou weg doen, zodat de aarde vol zou zijn van de kennis van God, dan zou ieder gelukkig en blij zijn, precies wat rabbi Zadok vanmorgen had verteld.

Maar rabbi Zadok, de jongen opmerkend, schudde teleurgesteld het hoofd. Hoe hij hier gekomen was, begreep Jogli niet, zeker had hij ook de roep van de herders gehoord. „Nee, niet zo,” sprak de oude rabbi, „niet in een stal, dat kan de Verlosser niet zijn, dat zal God niet zo willen.”

„Maar, de herders hebben de boodschap toch gehoord, en het grote licht gezien?” riep Jogli blij. „Alles is, zoals de Engel het heeft gezegd, en een boodschap uit de Hemel zelf is toch zeker waar?”

„Ja, maar dit kan ik niet geloven,” zei rabbi Zadok, en draaide zich om. Hij was bij de staldeur blijven staan, en ging nu in sombere gedachten verdiept naar huis. Jogli bleef. Er was niemand meer in de stal dan de moeder, en het kindje in de kribbe. De herders waren naar het veld teruggekeerd, God lovend om alles wat ze gehoord en gezien hadden. Eerbiedig kwam hij op z'n tenen nader. Het was of een zachte, onzichtbare hand hem de stal in leidde. Hij voelde zich blij en onzegbaar gelukkig. Door het haveloze dak vielen de eerste stralen van het morgenlicht, en beschenen de kribbe en het slapende kindje. De moeder lachte hem toe met een beschreid gelaat, haar ogen waren vochtig van tranen.

„Waarom heeft ze geschreid?” dacht Jogli.

Dan knielde hij naast haar neer, en legde zijn bruine jongenshand op haar schoot.

„Wees niet bedroefd, Maria,” zei hij troostend. „Iedereen kan nu blij zijn, niemand hoeft er meer op te wachten, de hele aarde zal vol zijn van de kennis van God, en niemand hoeft meer bang te zijn voor het duister, want het grote Licht is immers gekomen?”

De doek voor het kerstkind

C. WILKESHUIS

Lang geleden, misschien wel zeshonderd jaar, woonden in een dorp in de buurt van Brugge een oude wever, die Diederik Quintens heette, met zijn vrouw Bette. Diederik weefde de fijnste wollen stoffen, en Bette borduurde er slingers, bloemen en bladeren op. En zo mooi was hun werk, dat de rijke burgers van Brugge het graag kochten. Iedere dag waren ze druk aan de arbeid.

Maar 's avonds, wanneer de Vlaamse velden verduisterden onder een hemel met sterren of wolken, en de kaarsen in de kandelaars werden ontstoken, gingen de gedachten van Diederik en Bette vaak terug naar hun kinderjaren. Misschien kwam dit, doordat ze zelf oud waren geworden. En ze spraken ook graag over de tijd, toen hun eigen jongens en meisjes nog jong waren, en dan meenden ze het getrippel van vlugge voeten en het geroep van jonge stemmen te horen.

Zo keken die twee terug over de lange jaren, die ze hadden geleefd, naar het verleden, en ze begonnen steeds meer belangstelling te gevoelen voor kinderen.

Het kerstfeest werd voor hen de blijdste gebeurtenis van het jaar, omdat dit immers het feest van een kind was.

In gedachten maakten ze dan de reizen van de herders en de koningen mee, en keken in de kribbe, waarin de kleine Jezus lag. En een diep medelijden vervulde hun harten, als ze bedachten, hoe koud de nachten moesten zijn geweest en hoe tochtig en armoe-dig de stal.

„Hij moest in een voerbak voor het vee liggen,” zei Bette hoofdschuddend.

„En op stro,” vulde Diederik aan. „Stro ligt niet zacht. Voor ons zou het zo erg niet zijn, want onze huid is door de jaren hard geworden als perkament, maar de huid van zo'n kindje is zacht als zijde en fluweel. Er had in die kribbe een doek moeten liggen van de allerzachtste wol.”

„Ja, en dan versierd met bloemen en sterren, maantjes en vogels, schelpjes, konijntjes en hazen, en allerlei aardige figuren, waarnaar kinderen graag kijken,” meende Bette. Telkens moesten ze maar aan de doek denken, die eigenlijk in de kribbe had behoren te liggen. En . . . op het laatst besloten zij er zelf zo een te maken.

„En als hij klaar is, brengen wij hem samen naar Bethlehem,” zei Bette. „Wij zullen hem aan de kerk geven, die men gebouwd heeft op de plaats, waar Jezus geboren is.”

„En wij zullen erbij zeggen, dat het kindje Jezus op zo'n doek zou hebben gelegen, als wij in die tijd geleefd hadden,” zei Diederik.

De twee oudjes gingen nu samen aan het werk om de doek voor de kribbe te maken.

Van de fijnste wol, die hij had kunnen kopen — ze kwam helemaal uit Schotland — weefde Diederik een lap, die heerlijk warm en zacht was. Wanneer je erover heen wreef, drukte de stof zich bijna vriendelijk tegen je handpalm.

„Zulke heerlijke wol heb ik nog nooit gevoeld,” zei Bette, toen ze de doek tegen haar wang hield.

Samen ontwierpen ze de versiering.

„We maken niet één groot patroon,” zei Diederik, „maar we zaaien allemaal kleine fi-

guurtjes over de doek. Kinderen kunnen één groot patroon toch niet overzien. Die houden juist van die kleine tekeningetjes.”

Nauwkeurig kozen ze de kleuren, en ze bepaalden samen, waar ze de sterren, de rozen, de schelpen, en al die andere figuurtjes zouden aanbrengen, zodat het tóch een goed geheel zou worden. Als de vingers en ogen van Bette moe werden van het priegelwerkje, nam Diederik het wel eens van haar over. Heel vlug schoot de doek niet op. Maar eindelijk hadden ze hem dan toch klaar.

„We moesten de doek nu maar naar Bethlehem brengen,” meende Diederik.

„Het is precies de goede tijd,” zei Bette. „Het is nu begin december, en de winter is vroeg ingevallen. Nu bedenk je nóg meer dan an-

ders, hoe nodig die doek zou zijn geweest.”

De wever en zijn vrouw, die van hun leven nooit verder waren geweest dan Brugge, wisten op geen stukken na, waar Bethlehem lag. Atlassen waren er in die tijd niet veel. Maar ze bekommerden zich niet om hun onkunde. Ze konden immers niets anders doen dan naar Brugge gaan: bij al de schepen, die daar lagen, was er vast wel één, dat naar het Heilige Land zou varen. Binnen een week, meenden ze, waren ze wel weer in hun dorp terug.

Ze trokken hun beste kleren aan, de man borg de doek, opgerold in een oude lap, onder zijn mantel, ze zeiden de buren goedendag, deden de deur van hun huis zolang op slot, en sloegen de weg naar Brugge in.

Het was koud. De noordoostenwind blies vinnig over de eindeloze sneeuwvelden van het Vlaamse land en joeg de vlokken voor zich uit.

Maar Diederik en Bette gaven niet veel om de winter. Ze waren wel wat kou gewend, en hun dikke mantels en schoenen beschermden hen tegen de ijsstorm, die over de vlakke loeide.

Ze hadden nog geen kwartier gelopen, toen ze onder een groepje bomen, dat aan de kant van de weg stond, een klagend gehuil hoorden.

„Dat kon wel een kind zijn,” meende Bette.

Ze onderbraken even hun tocht, om te kijken, wie er schreide . . . Ze schoven de takken van de struiken opzij, en vonden daar een jongetje van een jaar of drie liggen. Het had bijna geen kleertjes aan, zijn kleine handen en voeten waren blauw van de kou, en bloedden, doordat ze zich gewond hadden aan de scherpe punten van de sleedoorn, die hier overal langs de weg en in het kreupelhout groeide.